

OBSAH

Úvod	9
1. ETNOGENEZE SLOVANŮ A JEJICH EXPANZE.....	11
1.1. Vznik Slovanů a archeologie	11
1.2. Nejstarší historické zmínky o Slovanech	13
1.3. Revizionistické historicko-archeologické názory na původ Slovanů	15
1.4. Historická jazykověda o původu Slovanů	17
1.5. Pravlast Slovanů	19
2. PRASLOVANSKÝ JAZYK V DOBĚ EXPANZE.....	22
2.1. Praslovanština jako lingua franca?.....	22
2.2. Hláskoslovný vývoj na cestě od indoevropštiny k praslovanštině ..	24
2.3. Hláskoslovný stav v době expanze.....	25
2.3.1. Zjednodušení souhláskových skupin a zánik koncových konsonantů	26
2.3.2. 1. palatalizace velár	27
2.3.3. Přehlásky zadních vokálů	27
2.3.4. Vznik protetických hlásek	28
2.4. Přehled hláskových změn od indoevropštiny do slovanské expanze	28
2.5. Morfologie	29
2.6. Slovtvorba	31
2.7. Syntax	33
2.8. Slovní zásoba	33
2.9. Předpokládaná podoba praslovanštiny v období expanze	34
3. PŘÍCHOD SLOVANŮ DO ČESKÝCH ZEMÍ	36
3.1. Historický kontext	36
3.2. Příchod Slovanů a jazyková situace v českých zemích	39
3.3. Keltská otázka a zeměpisná jména předslovanského původu	42

4. DOBA SÁMOVA	48
4.1. Historický kontext	48
4.2. Jména Sámó a Vogastisburg	49
4.3. Rané slovanské výpůjčky z germánštiny	53
4.4. Předpokládaná podoba praslovanštiny v době Sámově	56
5. DIFERENCIACE SLOVANSKÝCH DIALEKTŮ V 7. A 8. STOLETÍ	57
5.1. Monoftongizace diftongů a 2. palatalizace velár	57
5.2. Palatalizace skupin <i>sk, zg</i> a <i>kv, gv</i>	59
5.3. Změny ve skupinách <i>C + j</i> , vývoj <i>tj, dj</i>	59
5.4. Epentetické <i>l</i>	61
5.5. 3. palatalizace a změny probíhající jednotně na slovanském území	64
5.6. Morfologické rozdíly	65
5.7. Lexikální diference a glottochronologie	67
6. ČESKÉ ZEMĚ V DOBĚ KARLA VELIKÉHO	71
6.1. Historický kontext	71
6.2. Jména Canburg a Lech	71
6.3. Metateze likvid a další hláskové změny	74
6.4. Výpůjčky ze staré němčiny v době Karlově	76
6.5. Předpokládaná podoba praslovanštiny kolem roku 850.	77
7. OBDOBÍ VELKÉ MORAVY	78
7.1. Historický kontext	78
7.2. Staroslověnština a její „moravismy“	79
7.3. Změny ve slovní zásobě	82
8. ČEŠI A JINÉ ČESKÉ „KMENY“	84
8.1. Křest čtrnácti českých knížat a Geograf bavorský	84
8.2. Další prameny o českých „kmenech“	87
8.3. Původ jména Čech	91
8.4. Staré české pověsti	95
9. OTÁZKA NÁŘEČNÍ DIFERENCIACE NA ČESKÉM ÚZEMÍ PŘED VZNIKEM ČEŠTINY	100
9.1. Názory na prehistorické nářeční rozrůznění češtiny	100
9.2. Údajné dialektní rozdíly na základě toponomastiky	103

10. USTAVENÍ A STABILIZACE ČEŠTINY	
V 10.–11. STOLETÍ	112
10.1. Historický kontext	112
10.2. Stahování	114
10.3. Zánik a vokalizace jerů	116
10.4. Nosovky	117
10.5. Další hláskové změny	119
10.5.1. Depalatalizace	119
10.5.2. Náslovné <i>jb</i>	121
10.5.3. Vývoj slabikotvorných likvid	122
10.5.4. Výslovnost <i>ě</i>	124
10.6. Prozodické prostředky	124
10.6.1. Přízvuk	124
10.6.2. Kvantita	125
10.7. Vymezení pračeštiny vůči okolním slovanským jazykům	130
10.8. Předpokládaná podoba pračeštiny počátkem 11. století	134
11. NÁSTIN DALŠÍHO VÝVOJE	135
11.1. Hláskosloví	135
11.2. Morfologie	136
11.3. Slovtvorba	138
11.4. Syntax	138
11.5. Slovní zásoba	139
11.6. Rozvoj českého písemnictví	141
Zkratky jazyků a dialektů	143
Jiné zkratky a značky	144
Literatura	145
Index praslovanských slov	158
Index staročeských a nářečních slov	162